

v njihovem gorkem dehu, pogled va-nje budí grozo, gnjus; kedo bi ne sodil, da je današnji dan poslednji dan Bajazetu?

A vendar so se te odurne jate vstavile nenadoma, utihnile so, le poslednje se gnjetó naprej in kričé: „Ubijmo sultana, tega krivoverca, nam naj dáde zlato in svoje kadune, nam pravovercem, mi nismo nikoli popustili prorokovega zakona!“

A ti, ki so spredaj, rinó se nazaj in upijejo: „Naj vas gehenna (pekel) pogoltne! ali ne vidite?“ — S pestmi in z orožjem se upirajo navalu poslednjih jat, ki ne mogó videti derviša, čegar strhlo telo ubožno krije le raztrgan plašč, kateremu pred očmi so i ti razkačeni pustinski in gorski sinovi odnehali in vsled časti do njega jeli pomikati se nazaj.

Nenadoma se je bil sredi ulice, s katere si videl vrata v serajl, prikazal Abdallah, kakor bi bil iz zemlje prirastel, grozeče je desnico dvignil na upornike, in z resnim, karajočim okom je pogledaval jih.

Veliko moč je imel do teh divjih pustinskih in gorskih sinov ta polunagi stavec, ki so ga častili, da je svetnik; njegovo resno življenje, njegov „fanatizem“ je njim bil dokaz, da občuje s prerokom, nagota pa je bila priča njegove svetosti; ni bilo ne v Brusu, ne v taboru okrog Bruse nikogar, kateri bi bil dvomil o svetosti derviša Abdallaha.

„Meka bi se uprla Medini!“*) — kričal je derviš sè silnim glasom, da so lahko slišali ga najbliži, da si je velik hrup bil v dalečini — „ali vas je „eblisa“ omotil sè svojim strupenim dehom, ker svoj glas in svoje roke dvigato na padisaha, na prorokovega namestnika, ki gojí in širi alkoran?“

„Krivoverec je!“ — zakričali so mu in odgovorili, „v brado pljuje proroku; mi nečemo sultana, kavrin je, vinsk pijanec!“

„Ne, nečemo ga!“ — kričali so poslednejši, katerih ni dosegal dervišev pogled — „ubijmo ga, a zlato in njegove kadune razdelimo med-se!“

„Tako je dobro!“ — kimal je pohvalno z glavo Kazančić, ki je bil modro stopil na stran, da ni stal prav pred očmi razburjenim gojiteljem čistega korana, ali vendar je bil še dosta blizu, da je lahko slišal vse in videl — „tako je dobro!“ — govoril je sam sebi — „ne dajte se okaniti besedam tega raztrganega blazna!“

„Vi torej zahtevate boj in kri?“ — kričal je dalje derviš — „Bismillah! podoba kaže, da ste pravoverni vojščaki čistega alkorana. Bojevali boste, ali vaših sovražnikov kri bode barvala vam orožje; tukaj pa“ — dejal je in pokazal serajl — „ne žedé vaši sovražniki; čakite, da se vrnem, preverite se, da vas sultan še danes odpelje na vojsko, kjer boste zmogli in obogateli.“

„Mi nečemo nikakoršnega drugega bogastva, mi zahtevamo njegove zaklade!“ — kričali so nekateri.

„Da, tako je to, Allah il-Allah!“ — kričali so tudi nekateri.

Derviš se je še čvrstejše vsklonil, kar vsplamtelo mu je oko in obličje vsled same jeze, mahal je po zraku z rokama, razkačen je bežal preko ulice, a ko je zopet stal sredi njih, srdito je upil: „Prokleti satanovi sinovi! kdor izmed vas se upa prestopiti črto, ki sem jo zarisal, ta pride v gehenna, njegova duša bode na vekov veke blodila pred vrati v eden (nebesa), nikdar ne bode okusila neizmerne sladkosti v prerokovem raji.“

*) Meka in Medina ste Mohamedanom sveti mesti v Arabiji; Meka je Mohamedovo rodišče, Medina pa je mesto, ki je prvo vdalo se njegovi veri, sprejelo iz Meke izgnanega proroka in krvavo borilo se za-nj z Mekani.

Bojazljivo so prednji uporniki pomikali se nazaj, da bi zadnejši ne porinili jih čez črto, a niso propadli kletvini svetega moža; nihče ni dvomil o resnici njegove grožnje. (Dal. prih.)

Politične stvari.

Kako dualizem v zvezi z liberalizmom

skrbí za kmeta in obrtnika, pa za nas vse.

Unidan je kvotna komisija predložila državnemu zboru Dunajskemu izkaz, koliko je v Avstriji (našem oddelku cesarstva) in koliko na Ogerskem (drugem oddelku cesarstva) davka došlo do leta 1875. c. kr. davkarijam od leta 1868., ko je bila Habsburška monarhija na dvoje razcepljena in se je po Beustu in Deaku rodil dualizem, ki je Nemca takraj Litave postavil za gospoda, unkráj Litave pa Magjara. In iz tega vladnega izkaza je postalo razvidno, da od leta 1868. do leta 1875. — tedaj o 8 letih — se je v Avstriji (brutto) vplačalo direktnega davka (zemljiškega, hišnega itd.) 684 milijonov gold., indirektnega (vžitnega) pa netto 952 milijonov, skupaj po takem 1636 milijonov gold. Ker pa Avstrija šteje 20 milijonov prebivalcev, tedaj pride v teh 8 letih pri nas na enega človeka 81 gold. davka. — Na Ogerskem se je v istih 8 letih direktnega davka vplačalo (brutto) 342 milijonov, indirektnega pa (netto) 398 milijonov, tedaj skupaj 740 milijonov gold. Ker pa je na Ogerskem le 15 milijonov ljudi, tedaj na enega človeka pride 49 gld. davka. Po takem na Ogerskem vsak človek plača 32 gld. manj davka kakor pri nas v Avstriji. — In kaj mislite, kako Magjari opravičujejo ta veliki razloček? Tako-le: Ker se je v Avstriji v navedenih 8 letih veliko več davka iztirjalo, mora vprihodnjič Avstrija tudi še večí znesek k skupnim državnim stroškom donášati, to se pravi z drugimi besedami: čem več davka Avstrijanci plačujete, tem manj ga je nam treba! — To je blagoslov dualizma gospoda Beusta, častnega mestjana Celovškega — dostavlja „Kärnt. Volksst.“

Oglejmo si zdaj še liberalizem Nemcev po Dunajskih „Neue Weckstimmen“, kako pritiska na male obrtnike in rokodelce. Tako-le piše ta časnik v obraz Dunajskim liberalcem, katerim so naši podobni, kakor jajce jajcu: „Kaj neki dobrega so storili liberalci obrtnikom, katerih večina jih za svoje mali molike? Obrtniki so jeli stradati, liberalci pa, ki so med tem obogateli, dali so jim namesti kruha lepe besede, hvalisali so jih posebno zarad njihove politične zrelosti, tolike verske izomike, da je komaj še nekoliko kristijanskega sledu pri njih ostalo. Obrtniki so tožili o dragini stanovanja ali da celó stanovanja ne morejo dobiti; liberalci pa, katere so za svoje bogove imeli, zidali so si palače in si na deželi kupovali velika posestva. In zmirom više je šlo z unimi, zmirom bolj pa nazaj s temi; uni prihajajo vedno bogatejši, ti pa vedno bolj siromašni. Kot liberalci brez vere zasmehujejo pregovor: „Brez Božjega blagoslova ni sreče.“ Uni so zmirom več časti dosegali, postajali baroni in ekselence, ti pa so postali iz samostojnih mojstrov sužni delavci judovskega ali pa pojudenega, to je, liberalnega kapitalista. To je bila plača, s katero je dandanes gospodujoča nemška stranka male obrtnike in rokodelce za to obdarovala, da so oni kot pudeljni pri vsaki volitvi po komandi v volitveni hudournik skočili in liberalnega odbornika ali poslanca aportirali.“